

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Počátek běhu lhůty k podání stížnosti v trestním řízení

Tentokrát nepředkládám čtenářům jedno rozhodnutí Ústavního soudu, ale hned dvě. Jedná se o dva nálezy přijaté různými senáty Ústavního soudu ve stejný měsíc a v prakticky totožných věcech. Oba nálezy vycházely z již ustálené judikatury Ústavního soudu a nebyly tedy nijak „objevné“. Nicméně fakt, že musely být vydány, svědčí o potřebě připomenutí některých zásad.

V obou případech podali stěžovatelé ústavní stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, který zamítl jako opožděnou jejich stížnost proti usnesení. Oba krajské soudy svůj závěr odůvodnily tím, že stížnost nebyla podána v třídní lhůtě. Ta dle jejich názoru počala běžet již od okamžiku ústního vyhlášení usnesení okresního soudu, nikoliv až od okamžiku doručení jeho písemného vyhotovení. Krajský soud v Plzni své závěry podrobněji rozvedl a ve svém rozhodnutí oponoval závěrům učiněným v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tz 99/2012.

Oba senáty Ústavního soudu ve svých nálezech odkázaly svou předchozí judikaturu, a to zejména na nálezy sp. zn. III. ÚS 303/04 (N 52/36 SbNU 555) a sp. zn. III. ÚS 457/05 (N 4/40 SbNU 39). V nich Ústavní soud vyložil, že ustanovení § 137 odst. 1 trestního řádu zakládá právní účinky oznámení usnesení buď vyhlášením anebo doručením; není-li účelem a smyslem doručování toliko naplnění jeho informační funkce, povinnost doručovat dle ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu ve spojení s ustanoveními § 143 odst. 1 a § 140 odst. 1 písm. b), aa) trestního řádu vylučuje právní účinky oznámení usnesení vyhlášením (*argumentum reductionis ad absurdum*). Ve vztahu k teleologickému výkladu pak Ústavní soud připomněl, že jednotlivá ustanovení podústavního práva jsou orgány veřejné moci povinny interpretovat a aplikovat v první řadě vždy z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod, tj. v daném případě ve prospěch procesně oprávněného. Pokud je tomuto procesně oprávněnému nutno ve smyslu ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu doručit opis usnesení příslušného okresního soudu, pak jeho přítomnost při vyhlášení citovaného usnesení nezakládá účinky oznámení, neboť to nastává až doručením opisu usnesení. Ústavní soud dodal, že opačný závěr by nutil oprávněnou osobu podat stížnost proti usnesení, aniž by se mohla seznámit s jeho písemným vyhotovením a povinnost doručit opis usnesení by se pak jevila jako samoučelná. Bez ohledu na skutečnost, že při vyhlášení usnesení se vedle výroku sděluje i podstatná část odůvodnění (ustanovení § 128 odst. 2 tr. řádu ve spojení s ustanovením § 138 tr. řádu), je obeznámenost s písemným odůvodněním usnesení pro kvalifikované podání stížnosti klíčová. Usnesení o oprávném prostředku ve smyslu ustanovení § 137 odst. 4 trestního řádu se přitom svým významem blíží rozsudku, a právě proto byla stanovena povinnost jeho opis oprávněným osobám písemně doručit; pakliže by se lhůta k podání stížnosti neodvívěla od doručení opisu usnesení, ztratilo by toto ustanovení svůj racionální smysl.

Pro úplnost připojuji i právní věty k oběma citovaným nálezhům:

III. ÚS 3265/14

Usnesení, jímž byl zamítnut návrh odsouzeného na povolení obnovy trestního řízení, je mu třeba oznámit nikoli jen vyhlášením, nýbrž též doručením opisu usnesení, a až od okamžiku tohoto doručení počíná odsouzenému lhůta k podání stížnosti.

Zamítnutím stížnosti v důsledku chybného posouzení počátku lhůty (v neprospěch procesně oprávněné strany) porušil stížnostní soud sice normy podústavního práva, avšak v důsledku toho byl

stěžovatel zbaven opravné instance, resp. práva na věcné projednání svého opravného prostředku, a tím mu byla odňata možnost reálně a efektivně ve své věci jednat před soudem ve smyslu ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod; ústavněprávní roviny bylo tak dosaženo, a důvod ke kasačnímu zásahu Ústavního soudu je dán.

IV. ÚS 1453/15

Pokud obviněnému, resp. jeho obhájci bylo nutno ve smyslu § 137 odst. 1 trestního řádu doručit opis usnesení okresního soudu, pak jeho přítomnost při vyhlášení takového usnesení nemohla založit účinky oznámení a lhůta k podání stížnosti počala běžet až od doručení opisu usnesení. Jestliže soud druhého stupně toto pravidlo nerespektoval a nesprávně stížnost zamítl jako opožděně podanou, došlo tím k porušení stěžovatelova práva na soudní ochranu a na spravedlivý (řádný) proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

Judikát byl publikován v rámci vydání EPRAVO.CZ Digital - leden 2016.

Nové číslo **EPRAVO.CZ Digital** si můžete stáhnout **ZDARMA na App Store, Google Play a Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)